

Asia: VN/1010/2021

Hallituksen esitys laeiksi ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Näettekö tarvetta ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin kehittämiseksi, huomioiden mitä esityksen jaksossa Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset (5.1.1) todetaan?

Kyseessä olevaan momenttiin ei ole esitetty muutosta ja Finavian näkemyksen mukaan siihen ei ole tarvetta. Momentin mukaan toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Vaihtoehdoissa on esitetty, että toiminnanharjoittajalle asetettaisiin velvoite hakea luvan muuttamista, jos jokin 89 § 2 momentin mukainen edellytys täyttyisi. Koska toiminnanharjoittajalla on jo velvoite hakea lupaan muutosta olennaisen muutoksen vuoksi (29 §) tai uusien BAT-päätelmien vuoksi (80 §), ei Finavian näkemyksen mukaan tarkastelu vaihtoehto ole tarpeellinen.

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 2 kohtaan ehdotetusta muutoksesta

Kohtaan 2 esitetään muutosta siten, että lupaa olisi muutettava, jos toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus. Finavian näkemyksen mukaan kyseiselle muutokselle ei ole tarvetta. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on ollut, että toiminnasta ei aiheudu laissa tarkoitettua kiellettyä seurausta, joten pelkkä epäily kielletystä seurauksesta ei saa johtaa luvan muuttamiseen. Esitetty muutos lisää entisestään lain tulkinnanvaraisuutta. Lisäksi on vaarana, että esitetty muutos johtaa tarpeettomiin pyrkimyksiin muuttaa lupia. Toimiessaan lupamääräysten mukaisesti toiminnanharjoittajan on voitava luottaa luvan pysyvyyteen ja että, sitä ei avata ennakoimattomalla tavalla.

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 89 §:ään ehdotetusta uudesta 3 momentista koskien vakuuslupamääräyksen muuttamista

-

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 89 §:ään ehdotetusta uudesta 4 momentista koskien selvitysten hankkimista aloitemenettelyn tueksi

Momenttiin esitetään muutos siten, että lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa ja velvoitettava tätä toimittamaan luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset. Jos asian ratkaisemisella on merkitystä yleisen edun kannalta tai painavat syyt sitä edellyttävät, toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa hankkimaan aloitteen ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys uhalla, että se hankitaan toiminnanharjoittajan kustannuksella. Nykyisen momentin mukaan ”ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö ...”. Ehdotusta perusteellaan tilanteilla, joissa lupaviranomainen ei ole saanut hankittua toiminnanharjoittajilta riittäviä selvityksiä aloitteen käsittelemiseksi.

Finavian näkemyksen mukaan toiminnanharjoittajaa ei pidä velvoittaa toimittamaan selvityksiä vaan momentin nykyinen muoto, jossa lupaviranomainen esittää tarvittaessa toiminnanharjoittajalle yksilöidyn pyynnön toimitettavista selvityksistä, on riittävä. Finavian näkemyksen mukaan on toiminnanharjoittajan oman edun mukaista toimittaa tarpeelliset selvitykset lupaviranomaiselle. Mutta poikkeustilanteita varten voi olla tarpeen kirjata ehdotuksen loppuosa. Esitettyjen muutoksien perusteluista ei käy ilmi, miten suuresta ongelmasta on kyse, joten muutoksien todellinen tarve jää epäselväksi.

Lisäksi Finavia huomauttaa, että kyseessä on muun kuin toiminnanharjoittajan tekemä aloite ja aloitteen tekijän on toimitettava tarpeelliset tiedot ja selvitykset yms. aloitteensa perusteluiksi.

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 89 §:ään ehdotetusta uudesta 5 momentista koskien päätösluonnoksesta kuulemista

Uuden 5 momentin mukaan lupaviranomainen voi kuulla 2 tai 3 momentin nojalla vireille tulleen asian käsittelemiseksi toiminnanharjoittajaa aloitteen lisäksi laatimastaan päätösluonnoksesta ennen asian ratkaisemista, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi. Perusteluiden mukaan kyse voisi olla esimerkiksi tilanteista, joissa lupaviranomainen arvioi, ettei yleisen edun tai painavien syiden kynnys ylity selvitysten teettämiseksi toiminnanharjoittajan kustannuksella, mutta pyydettyjä selvityksiä ei ole muutoinkaan saatu toiminnanharjoittajalta. Toiminnanharjoittajaa päätösluonnoksesta kuultaessa tämä voisi esittää aloitteen käsittelemiseksi tarvittavan selvityksen.

Finavia pitää kannatettavana, että toiminnanharjoittajia kuultaisiin päätösluonnoksesta ja se tulisi ottaa käyttöön osaksi ympäristölupaprosessia, ei vain momentissa esitetyssä tilanteessa. Toiminnanharjoittajan kuulemisella saadaan korjattua päätöksistä virheet, jotka voivat johtua mm. inhimillisistä erehdyksistä tai väärinymmärryksistä tai lupaviranomaisen puutteellisesta ymmärryksestä toiminnan ominaispiirteistä. Lisäksi menettelyllä pystytään välttämään määräykset, jotka ovat ristiriidassa toiminnanharjoittajan muiden lakisääteisten velvoitteiden kanssa. Finavian tapauksessa lupamääräykset eivät saa olla ristiriidassa lentoturvallisuuden vuoksi annettujen ilmailumääräysten kanssa tai ristiriidassa alan erityislainsäädännön ilmailu- tai muille viranomaisille

antaman toimivallan kanssa. Menettelyllä myös välttyttäisiin useissa tapauksissa hallinnollisilta oikaisumenettelyiltä.

Mutta Finavia ei pidä tarkoituksena mukaisena päätösluonnoksesta kuulemista vain puuttuvien tietojen saamiseksi toiminnanharjoittajalta.

Perusteluissa todetaan, että päätösluonnoksesta kuultaisiin aloitteesta kuulemisen rinnalla siten kuin voimassa olevan 89 §:n 4 momentin nojalla aloitteesta kuullaan 96 §:n nojalla, kuitenkin niin, että toiminnanharjoittajaa kuultaisiin samanaikaisesti muiden tahojen kanssa. Toiminnanharjoittaja voisi toimittaa kuulemisen yhteydessä tarvittavat lisäselvitykset asiassa sekä muutoinkin näkemyksensä päätösluonnoksesta. Lupaviranomaisen olisi pyydettävä aloitteesta ja päätösluonnoksesta myös lausuntoja 42 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta ennen asian ratkaisemista, jos se on tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi tai lausunnonantajan edustaman yleisen edun valvomiseksi. Erityisesti lausunto voisi olla tarpeen pyytää aloitteen vireille laittaneelta viranomaiselta. Lisäksi aloitteesta ja päätösluonnoksesta kuultaisiin 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asianosaisia. Aloitteesta ja päätösluonnoksesta olisi tiedotettava 44 §:ssä säädettyllä tavalla, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto hakemuksesta voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin.

Finavia näkemyksen mukaan päätösluonnoksesta kuuleminen on syytä rajata vain toiminnanharjoittajaan. Valvontaviranomaisen osallistuminen päätösluonnoksesta kuulemiseen voi olla perusteltua, koska tällöin varmistettaisiin, että kaikilla on sama käsitys lupapäätöksen sisällöstä ja sen vaikutuksista esim. toimintaan. Finavian näkemyksen mukaan tätä laajempaa kuulemiskierrosta ei ole tarpeen järjestää. Laajempi kuuleminen hidastaa entisestään käsittelyä, lausuntojen ja muistutusten määrästä riippuen jopa huomattavasti.

Muut kehittämisajatuksenne ympäristönsuojelulain 89 §:ään liittyen

Finavian näkemyksen mukaan aloitteen vireillepano-oikeus tulee rajata vain valvovalle viranomaiselle tai asianomaiselle yleistä etua valvovalle viranomaiselle. Lähtökohtaisesti viranomaisilla on tarvittavat tiedot ja asiantuntemusta luvan muuttamistarpeen arvioimiseksi. Haitankärsijällä tai 186 §:ssä tarkoitettulla rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä on harvemmin tietoa ja tarvittavaa asiantuntemusta muuttamistarpeen arviointiin. Kyseiset tahot voivat olla yhteydessä viranomaisiin, jotka tekevät arvion muuttamistarpeesta ja tarvittaessa tekevät aloitteen lupaviranomaiselle. Vireillepano-oikeuden määrittelyllä voidaan myös estää vahingonaiheuttamistarkoituksessa tehtävät vireillepanot.

Näkemyksenne jätteenkäsittelyn vakuutta koskevan soveltamisalan täsmentämistä koskevasta ympäristönsuojelulain säännöksestä 59 §:n (1 momentissa)

-

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 59 §:n 2 momentiksi ehdotetusta säännöksestä

-

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 60 §:n 1 momenttiin ehdotetusta muutoksesta

-

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 61 §:ää ehdotetuista muutoksista

-

Näkemyksenne ympäristönsuojelulakiin ehdotetusta uudesta 61 a §:stä. Onko realisointimenettelyä koskeva säännös mielestänne tarpeellinen?

-

Näkemyksenne liha-luujauhon polttamista koskevista säännösehdoista ympäristönsuojelulakiin (107, 221 c–221 e §)

-

Näkemyksenne ympäristönsuojelulain 200 §:ään ehdotettavasta muutoksesta

-

Voitte kirjoittaa kommenttinne esityksestä muilta osin

-

Kysymykset ympäristönsuojeluviranomaisille

Vastaavatko ehdotetut säännökset näihin ongelmiin?

-

Miten arvioitte ehdotettujen säännösten vaikuttavan työmääräänne?

-

Esityksessä on lähdetty siitä, että ehdotetut säännökset eivät edellyttäisi olemassa oleviin tietojärjestelmiin erityisiä muutoksia. Vastaako arvio käsitystänne?

-

Liittyykö ehdotettujen säännösten soveltamiseen tulkinnallisia epäselvyyksiä?

-

Pitkäranta Kirsi
Finavia Oyj